

I. STAVITEL SNŮ

II. JOSEFÍNKA A MARIE

III. ROZSTŘÍLENÁ TĚLA ATLETŮ

IV. SVOBODOMYSLNÁ RIVA

V. RÁJ ZNOVUZROZENÝ

*Což nemáme my všichni jednoho Otce?
Což nestvořil nás jediný Bůh?
(Malachiáš 2:10; nápis na vstupním portiku
vinohradské synagogy, 1896–1951)*

„OH, БОГОВÉ! Kéž byste mi dopřáli dobudovat tento pozemský ráj!“

Muži, který pronáší tuto poněkud nabubřelou větu, je kolem čtyřiceti. Opírá se o zábradlí nedávno dobudované balustrády, na pevném prstu se mu blyští prsten. Má na sobě dokonalý oblek, zajisté střížený na míru. A jak poznám, že je dokonalý? Inu, chudákům neustále odněkud něco vyčnívá, ba vyčuhuje. Jejich šaty po každé vypadají, že jim nesedí – jsou příliš malé nebo příliš velké; pomačkané, ač jsou vyžehlené; roztrhané, ač bez chybičky. Zato tady pán, jako by se ve svém obleku narodil. Nějaký mistr krejčí mu jej spíchl tak, že ani když si ho oblékl poprvé, nevypadal nepřirozeně nově. Okamžitě mu padnul, jako by ho měl odjakživa.

„Jací bohové, papi?“ Třináctiletý hoch je obdobně dokonale oblečený. Začátek věty svědčí o dobrém vychování a patřičné synovské úctě, oslovení zase o sentimentálním vztahu k otci.

Velký muž u zábradlí se zasní. Mohla by to být součást role; celý ten tón a slovník působí hodně divadelně. Muž ale není herec. Nevystupoval by přece před svým synem, a ten kluk dozajista nic nehraje.

Nadechne se, aby řekl něco patřičně přepjatého, a vědouce strne. Vypadá jako svůj vlastní portrét. Ne, to by byl jen dvojzrměrný, kdežto on vypadá jako – socha. Něco mi pukne v hrudi a teplo se rozlije do celého těla.

„A kdo ti brání, Mořici?“ ozve se znenadání ledově položená otázka. Zasní bez zvláštního důrazu, přesto ochladí teplotu

onoho májového rána o několik stupňů. Pronesla ji žena v nejlepším věku, zhruba třicátnice, s pečlivě upraveným účesem korunovaným rozlehlým kloboukem. Snad je to límec šatů, který ji nutí, aby držela hlavu takto zpříma. Nebo je to něco jiného, co ji drží za krk? Její projev však šaty, které jsou jinak samozřejmě pozoruhodné, zcela zastíní.

„Rád bych slyšel tvé návrhy, co by se tady mělo ještě vystavět,“ odpoví Mořic a ruka s prstenem opíše oblouk po vysazovaném sadu, za nímž se zvedá rozestavěná vila. Z lehké únavy obsažené v jeho odpovědi je jasné, že naše dvojice je manželská a že se právě odehrává další opakování starého sporu.

„Když ti chci poradit, nikdy neposlechneš, Mořici,“ doloží nemilosrdný ženský hlas. Ruka s prstenem se zachvěje, jako by chtěla ukázat na něco, co dosud visí ve vzduchu. A pak se rezignovaně snese na balustrádu. Zvlněné omítky na zvlněném povrchu za ním voní novotou. Nad mužem se zvedá cosi, co není průčelí nového domu. Není to ani skála. Je to výtvar lidské ruky, a přesto je to podivuhodně rozkomíhané, neurčité, trochu jako ten podivný rozhovor naší trojice. „Klotylda by si přála jezírko.“ Aha, takže k manželskému páru a chlapi patří ještě dívka, zasněně si hrající někde poblíž. Co nejdál od manželských sporů.

„Co je to za bohy, papínku?“

„V prvé řadě Neptun, milý Alexandře,“ pronese muž opět tím rozechvělým věšteckým hlasem, opět zpátky v roli.

„Kéž bys klukovi nemátl hlavu tou starou veteší,“ ozve se z půvabného, ovšem límcem staženého hrdla.

„Antika je základem veškeré evropské vzdělanosti, Marie,“ promlouvá muž s prstenem a jedině, co mu přisvědčuje, je oddaná synovská hlavička. „Navíc Neptuna nezmiňuji jen tak zbůhdarma. Právě on stál u zrodu mého úspěchu... Zbohatl jsem přece na vodních dílech. Všechny ty stavby pražských přístavů! Karlínský, holešovický a libeňský! Všechny ty mosty! Železniční tratě! Kolikrát jsem si vzpomněl na Neptuna? Ach, Neptu-

ne. Voda, kámen a kov, to jsou moje živly. Kdo mi ale pomůže teď?“

Kdo?

No kdo to bude?

Je tady ještě někdo, kdo slyší tu otázku?

Nikoli. Je to na mně. Tím spíš, když uslyším to jméno. Neptune. Neptune!

Krev mi bouří v žilách jako pára v kotli parního stroje, šlachy se napínají jako táhla lokomotivy, žebra se klenou jako vzpěry železničního mostu. Voda, kámen a kov.

Neptune! Po jak dlouhé době se tu někdo dovolává jeho pomoci? A že to říká trochu přepjatě? No a co? Takhle se mluví s bohy. A takto se s nimi mluvilo, než podivně převládá rozum, který naši společnost zamožuje posledních několik set let.

Pohnul jsem se. Jako první se mi napjaly svaly v pažích. Uvědomil jsem si, že nesu něco nad hlavou. Své břemeno, svůj úděl, příslušející jak lidem, tak bohům. Maličko jsem zakolísal, což bez váhání napravily svaly v lýtkách a ve stehnech. Celá bezvadná konstrukce mého těla ožila, uvědomila si samu sebe a dostala se pod kontrolu. Ti nahore, na plošině nade mnou, měli dokonalé šaty. Já jsem se pyšnil perfektním tělem.

Udržel jsem to, co vypadalo jako nějaký podnos.

Vyčkal jsem, až společnost sestoupí z balkonu, z něhož pán s prstenem pronesl svůj krátký monolog. Vyšustili odtamtud za decentních zvuků ušlechtilých tkanin, především vlečky, kterou si paní poponášela v ruce. K chřípí mi dolehla přirozená vůně parfémů lepších lidí, jež se tváří jako jejich vlastní tělesný odér.

Mořic se pustil do výkladu o antických božstvech, což Marie komentovala znevažující poznámkou o šprtství.

Když zmizeli za ohbím čerstvě založené stezky, podíval jsem se na svůj náklad. No ovšem. Obrovská mušle. Co jiného čekat po slovech o Neptunovi?

Seskočil jsem do okrouhlé nádržky dosud nenapuštěné vodou. Překročil jsem její obrubu, pohlédl vzhůru. Zvedala se tam

neuvěřitelná stěna, celá zvlněná a prolámaná, která ale pyšně držela pohromadě. Vypadala jako zkamenělý vodopád. Jako příboj postavený na hlavu – a ztuhlý. Teprve při bližším pohledu jsem poznal, že jde o dílo lidské ruky. Z té prapodivné skály totiž vyčníval balkon – právě odtamtud Mořic pronášel svůj projev.

Jako by nad zábradlím dosud visel stín ruky s prstenem.

Otočil jsem se a zamířil tam, kde zářila stezka.

Než jsem na ni vstoupil, něco mě přimělo ohlédnout se. Nad nenapuštěnou nádržkou, pod tou velkolepou skalní stěnou zůstala stát socha svalnatého muže s obrovskou mušlí nad hlavou.

* * *

Májové slunce se mi usadilo ve vlasech. Teprve teď cítím, jak je mám husté. Stejně jako vousy, které objevím, když se dotknu brady. A pak se rozhlédnu a strnu.

Svahy kolem sebe jsem dosud vnímal jen jako kulisu. Teď mě zaujme, jak úhledně se zvedají a sklánějí, jak se kudrnatí hlavičkami ušlechtilých dřevin. Na vyvýšenině přede mnou se zvedá novostavba vily, i ta mi cosi připomene tak důrazně, až mi to vyrazí dech. Kolem čela mi zavane horký, středozemní vzduch. Ach, ano. Tam na kopečku nestojí nic jiného než antický chrám a kolem se vlní krajina utěšená tak, až se srdce svírá; krajina, která nemůže být ničím jiným než domovem bohů...

„Fuj, to jsem se lekl.“

„Hergothiml, co je to za pošuka?“

„Nebude von to, Kadle, tendlencten sportsman?“

S nedůvěrou na mě hledí dva mužové v plandavých kaťatech a v nepřilíši čistých košilích s vyhrnutými rukávy. Přes rameno mají přehozeno zahradnické náčiní. Mohli by to být sluhové bohů! Kéž by!

To by ovšem nesměli dýmat z inštrumentů na dlouhých troubelích, které jim visí ze rtů. A to by také nemohli mluvit tak ne-

uctivě. O mně! O bozích! Nic nepomáhá, že kinklající se fajfky činí jejich řeč poněkud nezřetelnou.

„No však víš, ty blázni, co si tužej tělo.“

„Se na něj koukni, dyť je polonahej. To by měl takovej ten sportovní vobleček. Chlape, co tady chceš?“

Dobrá otázka. Hlavou mi proběhne několik myšlenek. Moc jich není, vzhledem k tomu, že jsem se teprve před okamžikem zrodil. Jedna v nich ale utkvěla. Já přece vím, co chci dělat. Víم, komu chci pomoci a kdo mě k tomu povolal.

„Pomoci panu Mořicovi.“

Chlapíci ucouvnuou, zastrašení zřejmě mým zvučným projevem, který jsem tak trochu odkoukal od svého pána.

„Ty seš taky zahradnickej, jako my?“

Ploužit se po brázdách, ach, to je úděl, jímž bohové potrestali nevděčné lidstvo. To určitě *není* pro mě. Prohlížím si ruce, jako by mi mohly dát odpověď.

„No, pracky má jak lopaty,“ zhodnotí mě jeden z mužů zadumaně.

„Že von to bude jeden z těch barabů, co fachaj dole na tunelu. Ty Taliáni běhají taky polonahý. To musíš tam, ke svejmu, mladej.“

„Že ale tak pěkně švadroní po našem?“ podivuje se ten, který dosud hodnotil mé ruce. Poprvé se dozvím o něčem tak absurdním, jako jsou jazyky.

Propuštěn hráběmi, motykami a fajfkami scházím dolů a znovu si užívám ten pohled. Údolí na druhé straně měkce stoupá ke zvlněnému prostoru. Je to ráj, beze stop lidské přítomnosti. Až na ty dva pazdery.

A pak je uvidím. Ty zástupy vzdělávající líchu... ne: ty mistry práce, kteří mi okamžitě připomenou Hefaista, kovářského boha. Neboť tam dole se požehnaná rajská krajina mění v bitevní pole. Polonahé zástupy se tam rvou – s kopcem, do nějž se zakusuje tunel.

„Přicházím pomoci panu Mořicovi,“ oznámím čile prvním zpocencům, kteří mi připomenou někdejší atlety na stadionech.